

ЗАТВЕРДЖУЮ:

президент Державного університету
«Київський авіаційний інститут»

Ксенія СЕМЕНОВА

«20» 05 2026 року

ВИСНОВОК

Державного університету «Київський авіаційний інститут» (далі – КАІ) про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Олейнікової Тамари Володимирівни на тему: «Адміністративно-правове регулювання підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

Витяг

із протоколу № 13 розширеного засідання
кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права КАІ
від 14 травня 2026 року

Присутні на засіданні науково-педагогічні працівники кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права КАІ:

Макеєва О.М., зав. кафедри, к.ю.н., доцент,
Головко К.В. д.ю.н., професор, професор кафедри,
Калюжний Р.А. д.ю.н., професор, професор кафедри,
Кунєв Ю.Д. д.ю.н., професор, професор кафедри,
Легенький М.І. д.ю.н., професор, професор кафедри,
Головко С.Г. к.і.н., доцент, професор кафедри,
Устинова І.П. к.ю.н., доцент, професор кафедри,
Вишновецький В.М. к.ю.н., доцент, доцент кафедри,
Череватюк В.Б. к.і.н., доцент, доцент кафедри,
Школьний Є.О. к.ю.н., доцент кафедри,
Богатюк І.Г. асистент кафедри,
Теплицька Н.В. викладач кафедри.

Присутні на засіданні науково-педагогічні працівники інших кафедр КАІ:

Вишновецька С.В., д.ю.н., професор, завідувач кафедри цивільного права і процесу КАІ.

Кметик Х.В., к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права і процесу КАІ.
Серед присутніх 5 докторів юридичних наук, 5 кандидати юридичних наук,

2 кандидати історичних наук, 2 особи без наукового ступеня.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження аспірантки кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права Олейнікової Тамари Володимирівни на тему: «Адміністративно-правове регулювання підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 081 «Право» за спеціальністю 08 «Право».

Науковий керівник – кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права КАІ Устинова Ірина Петрівна.

Дисертація виконувалась на кафедрі теорії держави і права, конституційного та адміністративного права Факультету права та міжнародних відносин КАІ.

Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої ради Юридичного факультету Національного авіаційного університету (протокол № 8 від 31 жовтня 2022 року).

Виступили:

Здобувачка кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права Національного університету «Київський авіаційний інститут» Олейнікова Тамара Володимирівна на тему: «Адміністративно-правове регулювання підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 081 «Право», за спеціальністю 08 «Право».

Доповідачка обґрунтувала актуальність обраної теми, визначила мету, завдання, методологію та методику, охарактеризувала об'єкт та предмет дисертації, виклала основні наукові положення та висновки, що виносяться на захист, вказала науково-практичну значущість роботи, зазначила про впровадження результатів дослідження.

Дисертантка представила сформульовані висновки:

Автором зазначено, що проведений аналіз існуючого на сьогодні змісту правовідносини щодо адміністративно-правового регулювання підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників дав змогу дійти до наступного:

Обґрунтовано, що безперервне навчання та професійне вдосконалення медичного персоналу є не лише вимогою нормативно-правової бази, але й базовим елементом системи забезпечення якості, що має бути інтегровано в механізми атестації та підвищення кваліфікації.

Таким чином, управління якістю медичної допомоги має спиратися на інтегровану модель, яка враховує як глобальні стандарти і міжнародний досвід, так і особливості національної системи охорони здоров'я. Забезпечення її ефективного функціонування вимагає поєднання стратегічного бачення на державному рівні та тактичного впровадження змін у практиці діяльності окремих медичних установ, з урахуванням потреб пацієнтів, доступності ресурсів і етичних принципів

професійної діяльності. Дослідження засвідчило, що, попри істотне нормативне оновлення упродовж останніх років, низка питань залишається неврегульованою, зокрема щодо методології оцінювання компетентностей, узгодженості термінів і процедур у період воєнного стану, а також формалізованості системи моніторингу професійного розвитку.

Сучасна нормативно-правова база процесів підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників в Україні характеризується поступовою гармонізацією з міжнародними підходами, переходом від контрольного до підтримувального формату оцінювання компетентності, однак зберігає потребу у подальшому вдосконаленні механізмів методичного супроводу, правової конкретизації та технологізації процесів оцінювання професійної відповідності.

Безперервний професійний розвиток має значний соціальний ефект, забезпечуючи підвищення рівня громадського здоров'я, зміцнення довіри пацієнтів до медичних установ та зниження частоти медичних помилок. Водночас, такий розвиток має економічну ефективність, оскільки оновлення кваліфікації медичних працівників оптимізує використання ресурсів, скорочує витрати на лікування ускладнень і зменшує фінансові втрати, пов'язані з тимчасовою непрацездатністю населення. У зв'язку з цим, інвестиції у безперервний професійний розвиток медичних працівників є стратегічним чинником, що визначає конкурентоспроможність національної системи охорони здоров'я, забезпечує сталий соціально-економічний розвиток та сприяє підвищенню якості медичних послуг на рівні держави.

Узагальнення результатів проведеного дослідження дає підстави стверджувати, що європейський досвід функціонування лікарського самоврядування формує концептуально довершену модель інституціонального регулювання медичної професії, засновану на принципах професійної автономії, субсидіарності, правової визначеності та публічної відповідальності. Отже, адаптація європейської моделі лікарського самоврядування в Україні потребує комплексного реформування правового поля, що має охоплювати: законодавче закріплення професійних палат медичних спеціальностей як суб'єктів публічного права із чітко визначеним обсягом делегованих повноважень; формування багаторівневої організаційної структури (національний і регіональний рівні); запровадження єдиного реєстру медичних професій як інструмента доступу й контролю професійної діяльності; забезпечення фінансової самостійності палат; визначення дисциплінарних процедур, сумісних із європейськими етичними та професійними стандартами.

Доведено, що адміністративно-правове забезпечення підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників має базуватися на результат-орієнтованій моделі управління, у межах якої державна політика спрямована не на формальне підтвердження кваліфікації, а на реальне забезпечення професійної компетентності та якості медичної допомоги. Запропоновано нормативне розширення інструментів державної підтримки БПР, зокрема механізму фінансових ваучерів та державно-приватного партнерства.

Таким чином, розроблені напрями реформування становлять основу побудови сучасної, прозорої та міжнародно-сумісної моделі післядипломної

медичної освіти, що інтегрує освітні, наукові та клінічні компоненти й спрямована на підвищення рівня професійної готовності медичних працівників та конкурентоспроможності системи охорони здоров'я України.

Присутніми фахівцями були поставлені наступні запитання:

Запитання до здобувача:

1. **Легенький М.І.** д.ю.н., професор, професор кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права.

Запитання: Які основні недоліки чинного нормативно-правового регулювання підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників Ви виявили?

Відповідь: Дякую, за запитання. Основними недоліками чинного нормативно-правового регулювання підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників визначено: відсутність уніфікованого підходу до оцінювання професійних компетентностей; недостатню конкретизацію поняття «*атестація*»; формалізований характер моніторингу професійного розвитку; неузгодженість окремих процедур в умовах воєнного стану; недостатню технологізацію процесів оцінювання та потребу у вдосконаленні методичного супроводу системи БПР. Уточнено стан і проблематику нормативно-правового регулювання процесу підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників в Україні, виявлено ключові суперечності та недоліки чинної правової бази. Дослідження засвідчило, що, попри істотне нормативне оновлення упродовж останніх років, низка питань залишається неврегульованою, зокрема щодо методології оцінювання компетентностей, узгодженості термінів і процедур у період воєнного стану, а також формалізованості системи моніторингу професійного розвитку.

2. **Калюжний Р.А.**, д.ю.н., професор, професор кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права.

Запитання: У чому полягає сутність лікарського самоврядування як елементу адміністративно-правового механізму?

Відповідь: Сутність лікарського самоврядування як елементу адміністративно-правового механізму полягає у делегуванні професійним організаціям частини державних повноважень щодо регулювання медичної практики. Такі органи забезпечать контроль якості медичних послуг, дотримання етичних стандартів, організацію безперервного професійного розвитку, професійну відповідальність лікарів та захист прав пацієнтів. Лікарське самоврядування поєднує професійну автономію з механізмами публічного контролю.

3. **Головко К.В.** д.ю.н, професор, професор кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права.

Запитання: Який європейський досвід лікарського самоврядування Ви вважаєте найбільш ефективним для України?

Відповідь: Найбільш релевантним для України є досвід функціонування лікарського самоврядування в Польщі та Німеччині, оскільки саме ці моделі демонструють ефективне поєднання професійної автономії лікарів і належного контролю за якістю медичної діяльності. Польський досвід є особливо цінним для України з огляду на схожість історико-правових трансформацій та процесів

реформування системи охорони здоров'я. Органи лікарського самоврядування в Польщі наділені повноваженнями щодо контролю за дотриманням професійної етики, участі у питаннях допуску до професії, а також захисту прав та інтересів лікарів. Це сприяє підвищенню професійної відповідальності медичної спільноти та рівня суспільної довіри до системи охорони здоров'я. Водночас модель Німеччини характеризується високим рівнем інституційної незалежності лікарських палат та ефективною системою професійного контролю. Лікарське самоврядування у Німеччині забезпечує безперервний професійний розвиток лікарів, контроль якості медичних послуг і дотримання етичних стандартів професії. Важливим є й те, що професійні організації виступають повноцінними учасниками формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

Таким чином, імплементація окремих елементів польської та німецької моделей могла б сприяти формуванню в Україні ефективної системи лікарського самоврядування, заснованої на принципах професійної незалежності, саморегулювання та відповідальності перед суспільством.

4. Кунєв Ю.Д. д.ю.н., професор, професор кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права.

Запитання: Які організаційно-правові механізми інтеграції післядипломної освіти Ви запропонували?

Відповідь: Інтеграція післядипломної медичної освіти у систему вищої освіти України полягає у закріпленні інтернатури, резидентури та безперервного професійного розвитку як обов'язкових етапів професійного становлення лікаря в межах єдиного освітнього простору. Така інтеграція забезпечує узгодженість освітніх стандартів, академічну мобільність, єдність кваліфікаційної траєкторії та адаптацію системи підготовки медичних кадрів до європейських вимог. Серед запропонованих організаційно-правових механізмів інтеграції визначено: нормативну уніфікацію повноважень МОЗ і МОН; цифровізацію процедур підготовки та оцінювання; впровадження системи БПР на кредитно-бальній основі; розвиток моделі за участю держави, університетів і професійних асоціацій; створення механізмів фінансової підтримки та стимулювання; гармонізацію освітніх стандартів із вимогами Європейського простору вищої освіти.

5. Вишновецька С.В. д.ю.н., професор, професор цивільного права та процесу.

Запитання: У чому полягає інтеграція післядипломної медичної освіти у систему вищої освіти України? У чому полягає запропонована Вами концепція модернізації післядипломної медичної освіти?

Відповідь: Дякую за запитання. Інтеграція післядипломної медичної освіти у систему вищої освіти України полягає у закріпленні інтернатури, резидентури та безперервного професійного розвитку як обов'язкових етапів професійного становлення лікаря в межах єдиного освітнього простору. Така інтеграція забезпечує узгодженість освітніх стандартів, академічну мобільність, єдність кваліфікаційної траєкторії та адаптацію системи підготовки медичних кадрів до європейських вимог. Запропонована концепція модернізації післядипломної медичної освіти полягає у комплексному оновленні нормативного забезпечення, цифровізації освітнього процесу, реформуванні ліцензування та акредитації,

інтеграції післядипломної освіти у систему вищої освіти, розширенні автономії закладів освіти та впровадженні результатоорієнтованої моделі управління професійним розвитком медичних працівників. Концепція спрямована на створення сучасної, прозорої та міжнародно сумісної системи підготовки медичних кадрів.

6. Макеєва О.М. к.ю.н., доцент, завідувач кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права.

Запитання: Які напрями вдосконалення адміністративно-правового механізму підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників Ви визначили як пріоритетні?

Відповідь: Дякую за запитання. Як пріоритетні напрями вдосконалення адміністративно-правового механізму підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників у дисертації визначено: по-перше, уніфікацію нормативно-правового регулювання безперервного професійного розвитку та атестаційних процедур; по-друге, цифровізацію процесів обліку та верифікації освітньої активності медичних працівників; по-третє, удосконалення системи акредитації провайдерів освітніх послуг і підвищення якості освітніх програм; по-четверте, посилення ролі професійного самоврядування та розвиток механізмів міжвідомчої взаємодії у сфері охорони здоров'я та освіти; по-п'яте реорганізацію сучасної діяльності закладів післядипломної освіти шляхом започаткування їх функціонування в складі закладів вищої освіти.

Після відповідей на запитання виступили:

Устинова І.П. , науковий керівник, професор кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права факультету права та міжнародних відносин КАІ, кандидат юридичних наук, доцент.

Устинова І.П. Зазначено, що дисертантка успішно виконала індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план. Підготовлена дисертація готова до захисту. У роботі опрацьовано досить багато різноманітного матеріалу, багато наукових праць, зарубіжні видання, які дозволили узагальнити досить широкий світовий досвід.

Актуальність теми дисертаційного дослідження не викликає сумнівів, оскільки вона відповідає сучасним потребам реформування системи охорони здоров'я України, розвитку безперервного професійного розвитку медичних працівників та інтеграції післядипломної медичної освіти до європейського освітнього і правового простору. Особливої актуальності дослідження набуває в умовах медичної реформи, пандемії COVID-19 та воєнного стану, коли питання професійної компетентності медичних працівників безпосередньо пов'язані із забезпеченням національної безпеки та охорони здоров'я населення.

Працюючи над дисертаційним дослідженням, Олейнікова Тамара Володимирівна продемонструвала високий рівень зацікавленості обраною тематикою, здатність до самостійного наукового пошуку, аналітичного мислення та комплексного дослідження актуальних проблем адміністративного права у сфері охорони здоров'я. Про ґрунтовність проведеного дослідження свідчать значний обсяг опрацьованих джерел, системний аналіз нормативно-правової бази,

міжнародного досвіду та сформульовані авторські пропозиції щодо вдосконалення адміністративно-правового механізму підвищення кваліфікації й атестації медичних працівників. Вагомості роботі додає врахування сучасних викликів функціонування медичної системи України та необхідності гармонізації національного законодавства з європейськими стандартами.

У процесі виконання дисертації здобувачка показала належний рівень теоретичної підготовки, володіння сучасними методами наукового дослідження, уміння самостійно формувати та вирішувати наукові завдання. Олейнікова Тамара Володимирівна постійно працює над підвищенням свого професійного та наукового рівня, бере активну участь у науково-практичних конференціях, має наукові публікації у фахових виданнях та апробацію результатів дослідження на міжнародних науково-практичних заходах.

Практичне значення дисертаційної роботи полягає у можливості використання сформульованих висновків і рекомендацій у законотворчій діяльності, під час удосконалення нормативно-правового регулювання післядипломної медичної освіти, безперервного професійного розвитку та атестації медичних працівників. Результати дослідження можуть бути використані у діяльності органів державної влади, закладів охорони здоров'я, закладів вищої та післядипломної медичної освіти, а також у навчальному процесі при викладанні дисциплін адміністративно-правового та медико-правового спрямування.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладено у 9-ти наукових працях, зокрема у 3 статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України, та у 6-ти тезах доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях. Зазначені публікації достатньою мірою відображають основні результати та наукові положення дисертаційного дослідження.

Дисертація є самостійно виконаною кваліфікаційною науковою працею, що містить науково обґрунтовані висновки та практичні рекомендації, які мають теоретичне і практичне значення для розвитку адміністративного права та вдосконалення правового регулювання у сфері охорони здоров'я. Використання наукових положень, ідей та результатів інших авторів супроводжується відповідними посиланнями на джерела. Загальний аналіз роботи свідчить про її цілісність, самостійність, актуальність, належний науковий рівень та практичну значущість.

Під час навчання в аспірантурі Олейнікова Тамара Володимирівна зарекомендувала себе як відповідальна, цілеспрямована та здібна дослідниця, яка володіє необхідними науковими, аналітичними та професійними компетентностями. Вона продемонструвала здатність до проведення самостійних наукових досліджень та наявність потенціалу для подальшого розвитку як науковця. Зазначено, що дисертантка успішно виконала індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план.

Дисертація Олейнікової Тамари Володимирівни є завершеною науковою працею, що вирішує актуальне наукове завдання у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», відповідає вимогам, встановленим до дисертацій на

здобуття ступеня доктора філософії, та може бути рекомендована до захисту, а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Рецензент Кметик Х.В., к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права і процесу КАІ.

Слід звернути увагу, що тема виконана на актуальну тему з відповідною новизною. Обґрунтовано авторський підхід до розуміння поняття підвищення кваліфікації атестації медичних кадрів. Удосконалено теоретико-методологічне обґрунтування адміністративно-правового забезпечення якості медичної допомоги в контексті підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників. З'ясовано, що в умовах глобалізаційних трансформацій, зростаючої складності систем охорони здоров'я та підвищених очікувань пацієнтів, управління якістю стає системотворчим фактором забезпечення ефективності, безпеки та результативності медичних послуг. Охарактеризовано, що однією з ключових умов досягнення високого рівня якості медичних послуг є побудова сприятливого внутрішнього середовища в закладах охорони здоров'я — через розвиток лідерства, міждисциплінарної взаємодії, впровадження мотиваційних механізмів, прозорих процедур внутрішнього аудиту та фокус на пацієнтоцентричність.

Уточнено стан і проблематику нормативно-правового регулювання процесу підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників в Україні, виявлено ключові суперечності та недоліки чинної правової бази. Проаналізовано правові джерела, що визначають атестацію як юридично врегульований процес оцінки відповідності професійної компетентності працівника кваліфікаційним вимогам.

Хочеться звернути увагу на те, що автор вважає, що на рівні законодавства та підзаконних актів відбувся перехід від фіксованих циклічних атестацій до системи безперервного професійного розвитку (БПР), що відповідає міжнародній практиці та підвищує гнучкість освітньої траєкторії медиків, тому відсутність уніфікованого тлумачення поняття «атестація» в науковій літературі ускладнює правозастосовну практику та створює бар'єри для стандартизації оцінювання професійної придатності медичних працівників. Підтверджено актуальність системного вивчення змістовно-процесуальних характеристик атестаційного механізму, що мають охоплювати не лише формальну відповідність, але й реальну ефективність виконання професійних функцій. Встановлено, що систематичне підвищення кваліфікації та атестація є ключовими механізмами забезпечення високої якості медичної допомоги, оскільки сприяють постійному оновленню професійних знань, формуванню сучасних клінічних компетенцій та здатності медичного персоналу ефективно реагувати на динамічні зміни у сфері охорони здоров'я. Запропоновано шляхи подальшого розвитку концепції впровадження лікарського самоврядування в Україні як складової адміністративно-правового механізму регулювання професійної діяльності медичних працівників. Порівняльно-правовий аналіз засвідчив, що відсутність в Україні системного законодавчого регулювання професійного самоврядування медичних працівників суттєво обмежує можливості підвищення якості медичної допомоги, унеможливорює формування сучасних механізмів професійної відповідальності та перешкоджає інтеграції медичної

спільноти до європейського правового простору. Вперше розроблено цілісну концепцію модернізації адміністративно-правового механізму функціонування післядипломної медичної освіти, яка охоплює оновлення нормативного забезпечення освітньої, наукової та фінансово-господарської діяльності закладів відповідного профілю.

Мета, предмет і об'єкт дослідження визначені вірно відповідно до теми. Загалом, висновки по роботі відповідають поставленим завданням. Доповідь дисертантки та власне дослідження свідчать про його належний рівень як дослідника. Відзначаю активність дисертантки, що підтверджується тезами доповідей на конференціях. Підтримую дисертаційну роботу та зазначаю, що автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії.

Позитивним і цінним є вивчення зарубіжного досвіду, який дав змогу висловити ґрунтовні висновки та пропозиції щодо удосконалення вітчизняного законодавства.

Наукове дослідження охоплює широкий спектр проблем, з використанням напрацювань інших дослідників, характеризується глибиною і комплексністю. Дослідницею було переконливо обґрунтовано пропозиції, які викладені у дисертації. Робота є логічною, матеріал є продуманим, поставлені завдання є чіткими та аргументованими. Отримані дисертанткою результати мають наукову новизну, важливе теоретичне та практичне значення, що дає можливість позитивно оцінити дисертаційну роботу.

Запропоновано зміни до чинної нормативної бази. Відтак, робота відповідає вимогам для спеціальності 081«Право». у тому числі за рахунок методів, що знайшли абсолютно чітке впровадження і застосування. Публікації аспірантки є ґрунтовно підготовленими, є в належній кількості, зокрема, у вітчизняних виданнях групи В та у параграфі колективної монографії. Результати дослідження апробовані на наукових конференціях.

Загалом, дисертаційна робота є завершеною та такою, що відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44».

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Кунєв Ю.Д., д.ю.н., професор, професор кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права.

Наукове дослідження охоплює широкий спектр проблем, охоплює значні напрацювання інших дослідників, характеризується глибиною і комплексністю. Автором було переконливо обґрунтовано пропозиції, які викладені у дисертації. Робота є логічною, матеріал є продуманим, поставлені завдання є чіткими та аргументованими, автором опубліковано належну кількість праць.

Отримані дисертанткою результати мають наукову новизну, важливе теоретичне та практичне значення та заслуговують на позитивну оцінку.

Калюжний Р.А., д.ю.н., професор, професор, кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права.

Слід звернути увагу, що тема виконана на актуальну тему з відповідною новизною. Мета, предмет і об'єкт дослідження визначені вірно відповідно до теми. І в цілому висновки по роботі відповідають поставленим завданням. Доповідь дисертантки та власне дослідження свідчать про її належний рівень як науковця. Відзначаю наукову активність дисертантки, що підтверджується відповідною кількістю тез доповідей на наукових конференціях. Підтримую дисертацію та зазначаю, що автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії.

Макеєва О.М., к.ю.н., доцент, завідувач кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права.

Робота виконана на високому дослідницькому рівні, на актуальну тему з цікавою актуальною новизною. Аспірантка проявила себе як активний дослідник, що висвітлено у публікаціях та апробаційних заходах. Структура повністю відповідає цілям і завданням дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені автором. Ґрунтовність положень, сформульованих у дисертації, підтверджується критичним аналізом наявних літературних джерел, вітчизняного та міжнародного законодавства, статистичних матеріалів та міжнародної практики. Отже, дисертація відповідає встановленим вимогам. Підтримую роботу і бажаю успіхів дисертантці.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Олсінікової Тамари Володимирівни на тему «Адміністративно-правове регулювання підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 081 «Право» за спеціальністю 08 «Право»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження. Реформування медичної сфери в Україні упродовж останнього десятиліття супроводжується активним пошуком ефективних моделей професійного розвитку медичних працівників, які б відповідали сучасним викликам, стандартам якості та потребам пацієнтів. Зміна підходів до організації післядипломної медичної освіти, формування концепції безперервного професійного розвитку та спроби нормативної імплементації цих процесів визначили необхідність переосмислення адміністративно-правових засад підвищення кваліфікації та атестації фахівців галузі охорони здоров'я.

Надзвичайні обставини, спричинені пандемією COVID-19 (з 2019 року) та повномасштабною військовою агресією проти України (з 2022 року), виявили обмеженість чинних механізмів державного регулювання професійної підготовки медиків. У таких умовах підвищення кваліфікації та атестація лікарів стають не лише інструментом фахового вдосконалення, а й важливою складовою національної безпеки та соціальної стійкості системи охорони здоров'я.

Незважаючи на наявність законодавчих актів, які регламентують загальні підходи до професійного розвитку (Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про професійний розвиток працівників», «Основи законодавства України про охорону здоров'я», спеціальні механізми реалізації цих положень потребують подальшого нормативного та інституційного вдосконалення. Постанова Кабінету

Міністрів України від 14 липня 2021 р. № 725, яка затверджує Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників, містить низку прогресивних положень, однак їх практична реалізація залишається недостатньо забезпеченою – передусім у фінансовому, організаційному та контролюючому аспектах.

У період дії воєнного стану нормативні вимоги до проходження обов'язкових заходів підвищення кваліфікації були призупинені (наказ МОЗ України від 07.03.2022 № 426), а термін дії лікарських сертифікатів подовжено. У зв'язку з цим постає питання ефективності регулювання професійної придатності медичних працівників в умовах, коли від їхніх знань і навичок залежать життя і здоров'я громадян.

Окрему значущість становить проблема організації післядипломної освіти. У національному законодавстві відсутня єдина модель функціонування таких закладів, значна частина яких зберегла радянську інституційну структуру та не інтегрувалася в систему закладів вищої освіти. Водночас у країнах Європейського Союзу післядипломна медична підготовка здійснюється як структурна частина університетів або медичних факультетів, що забезпечує єдність стандартів та підвищує ефективність державного управління в галузі.

З 2020 року в Україні почав формуватися ринок безперервної освіти для лікарів, де провайдерами освітніх послуг виступають не лише державні установи, а й недержавні суб'єкти, що призводить до конкуренції між ними. За відсутності чіткого правового механізму акредитації, контролю та фінансування освітніх заходів спостерігається зниження якості частини з них, що створює ризики для всієї системи охорони здоров'я.

Не менш важливою є спроба імплементації в Україні інституту лікарського самоврядування, за прикладом Польщі, Німеччини, Австрії, Болгарії. Запровадження саморегулювних повноважень професійної медичної спільноти, зокрема права на атестацію, видачу сертифікатів, контроль за етикою професійної діяльності, викликає широкий суспільний та професійний резонанс і потребує ґрунтового науково-правового аналізу.

Теоретичну основу дослідження становить сукупність наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених, які досліджували проблематику якості медичної допомоги, особливостей післядипломної освіти лікарів, адміністративно-правового регулювання сфери охорони здоров'я та організаційно-інституційних аспектів професійного розвитку медичних працівників.

Дослідження стану розв'язання в теорії й практиці проблем адміністративно-правового механізму регулювання процесів підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників зумовлюється наявністю ряду суперечностей, зокрема:

- між нормативними вимогами щодо безперервного професійного розвитку та недостатнім організаційним і фінансовим забезпеченням їх реалізації;
- між збереженням автономних закладів післядипломної освіти та потребою інтеграції їх у систему вищої медичної освіти;
- між відсутністю єдиного правового механізму контролю за якістю освітніх заходів та формуванням відкритого ринку освітніх послуг для лікарів;
- між централізованим управлінням процесом атестації та спробами

впровадження лікарського самоврядування.

Вивчення зазначених суперечностей, їх нормативно-правової природи та пошук шляхів їх вирішення у межах адміністративно-правової доктрини обумовлює вивчення теми адміністративно-правового регулювання підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Внесок здобувачки полягає у виявленні сутності та змісту адміністративно-правового регулювання підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників під час проведення медичної реформи.

Дисертацію виконано в межах Держбюджетної (кафедральної) науково-дослідної роботи за темою: «Людиноцентричність публічного права України» № 53-2022/13.01.02 (номер державної реєстрації 0119U103091, 2022-2025 рр.).

Тема дисертації відповідає освітньо-науковій програмі «Право» за спеціальністю 081 «Право» в КАІ (зокрема, ОК 1.3.1, ОК 1.3.2, ОК 1.3.3., ОК 1.3.4).

3. Мета й завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є теоретичне обґрунтування та правовий аналіз адміністративно-правового механізму регулювання процесів підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників, а також у визначенні напрямків вдосконалення процесу безперервної післядипломної освіти медичних працівників у системі вищої освіти України.

Мета дисертаційного дослідження деталізується через досягнення наступних *завдань*:

- Проаналізувати теоретико-методологічні підходи до управління якістю медичної допомоги в контексті підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників.

- Охарактеризувати стан і проблематику нормативно-правового регулювання процесу підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників в Україні, виявити ключові суперечності та недоліки чинної правової бази.

- З'ясувати соціально-економічне значення та публічну цінність безперервного професійного розвитку медичних працівників, з урахуванням викликів реформування галузі охорони здоров'я, пандемії та воєнного стану.

- Розкрити адміністративно-правову природу, функції та повноваження лікарського самоврядування, дослідити європейський досвід його впровадження та оцінити можливості адаптації такої моделі в Україні.

- Дослідити організаційно-правові засади функціонування закладів післядипломної медичної освіти, встановити механізми їх інтеграції в систему вищої освіти та взаємодії з іншими суб'єктами публічного управління.

- Розробити напрями вдосконалення адміністративно-правового регулювання підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників.

4. Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі

нормативного та організаційного забезпечення професійного розвитку медичних працівників у сфері охорони здоров'я в Україні.

5. Предметом дослідження є адміністративно-правовий механізм регулювання підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників, включаючи нормативно-правові акти, інституційні структури, управлінські процедури, а також перспективи впровадження професійного самоврядування й інтеграції післядипломної медичної освіти в систему вищої освіти.

6. Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети у роботі було використано комплекс взаємопов'язаних загальнонаукових, спеціально-юридичних і міждисциплінарних методів дослідження, що забезпечили належний рівень обґрунтованості наукових положень, висновків і практичних рекомендацій. Методологічну основу становить системний підхід, що дозволив розглядати об'єкт дослідження як цілісне явище в межах публічного управління сферою охорони здоров'я. Застосування діалектичного методу забезпечило розкриття динаміки змін у нормативно-правовому регулюванні професійного розвитку медичних працівників, а також виявлення суперечностей і тенденцій еволюції адміністративно-правового механізму в цій галузі. За допомогою формально-юридичного методу здійснено аналіз положень законодавства України та проєктів нормативно-правових актів, що регламентують організацію підвищення кваліфікації, атестації, функціонування закладів післядипломної освіти та перспективи впровадження лікарського самоврядування. Порівняльно-правовий метод дозволив виявити особливості європейських моделей професійного саморегулювання у сфері медицини та окреслити можливості їх адаптації в українських умовах. Соціально-правовий метод застосовано для оцінки соціального впливу ефективного або неефективного регулювання на якість медичної допомоги, зокрема в умовах воєнного стану. Логіко-семантичний метод забезпечив уточнення основних понять і категорій дослідження, зокрема «безперервний професійний розвиток», «адміністративно-правовий механізм», «атестація медичних працівників», «лікарське самоврядування». Метод моделювання дозволив сформулювати пропозиції щодо оптимізації правового статусу закладів післядипломної медичної освіти та структури адміністративно-правового механізму регулювання професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я.

7. Наукова новизна одержаних результатів:

уперше:

- розроблено цілісну концепцію модернізації адміністративно-правового механізму функціонування післядипломної медичної освіти, яка охоплює оновлення нормативного забезпечення освітньої, наукової та фінансово-господарської діяльності закладів відповідного профілю. У межах цієї концепції обґрунтовано: необхідність розроблення галузевих державних стандартів післядипломної медичної освіти на основі доказової медицини, рекомендацій ВООЗ, ECFMG, директив ЄС; впровадження інституту лікарської резидентури з визначенням її правового статусу, тривалості, змісту програм і механізмів взаємного визнання на міжнародному рівні; створення національної електронної інфраструктури БПР

(єдиний реєстр заходів, система накопичення балів, електронне портфоліо медичного працівника); закріплення на рівні закону права лікаря на вільний вибір форми БПР, з демонополізацією ринку післядипломних освітніх послуг; введення державного ваучера на БПР як інструменту адресного бюджетного фінансування підвищення кваліфікації;

- запропоновано систему адміністративно-правових заходів, спрямовану на подолання бар'єрів у сфері післядипломної медичної освіти, що охоплює чотири ключові вектори трансформації: нормативно-правовий, організаційно-управлінський, інституційно-фінансовий та кадровий. У межах цієї системи обґрунтовано доцільність впровадження механізмів ваучерного фінансування, університетських клінік, оновлення процедур атестації тощо;

- обґрунтовано доцільність закріплення на законодавчому рівні лікарського самоврядування як суб'єкта публічно-правових відносин, здатного реалізовувати повноваження у сфері атестації та БПР медичних працівників, за умови встановлення чітких меж адміністративного контролю й процедурної підзвітності.

удосконалено:

- нормативно-правовий підхід до визначення ролі професійних самоврядних організацій у системі охорони здоров'я України, зокрема через аналіз зарубіжних моделей (Німеччина, Чехія, Польща), що дозволило адаптувати окремі елементи до вітчизняних умов;

- механізми нормативного забезпечення функціонування закладів післядипломної освіти, з урахуванням сучасних викликів реформування медичної освіти та реалій автономії ЗВО;

- підходи до правового регулювання інтеграції післядипломної медичної освіти у загальнонаціональну систему вищої освіти на принципах міжгалузевої узгодженості;

- понятійний апарат адміністративно-правового регулювання у сфері післядипломної медичної освіти, зокрема дефініції «післядипломна медична освіта», «лікарське самоврядування», «структурні бар'єри в БПР»;

- зміст і межі компетенції держави та професійних організацій у забезпеченні якості післядипломної освіти та проведенні атестації медичних працівників;

- ознаки правового статусу закладів післядипломної освіти у системі вищої освіти України як суб'єктів адміністративно-правових відносин.

дістали подальшого розвитку:

- концепція впровадження лікарського самоврядування в Україні як складової адміністративно-правового механізму регулювання професійної діяльності медичних працівників; запропоновано авторське обґрунтування необхідності законодавчого

закріплення професійних палат (лікарів, стоматологів, фармацевтів, медсестер) як органів публічного права з функціями ведення реєстрів, акредитації освітніх програм, регулювання безперервного професійного розвитку та етичного контролю.

- ідея про необхідність поступового розмежування повноважень між державними органами та професійними спільнотами у процесі атестації лікарів і визнання неформального професійного розвитку;

- реструктуризація закладів післядипломної освіти до існуючих закладів вищої освіти.

8. Теоретичне значення полягає в тому, що вони можуть бути використані в таких напрямках:

- *науково-дослідній діяльності* – висновки та пропозиції щодо встановлення особливостей правових засад адміністративно-правового регулювання підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників;

- *правотворчій діяльності* – у процесі підготовки пропозицій щодо внесення змін до чинного законодавства України щодо забезпечення ефективності правових засад підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників;

- *правозастосовній діяльності* – для вдосконалення правових засад механізму підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників;

- *навчальному процесі* – під час викладання студентам закладів вищої освіти дисциплін «Адміністративне право», «Медичне право», «Трудове право», «Правові спори в сучасній науці і практиці», у процесі підготовки підрозділів підручників і навчальних посібників із відповідного навчального курсу, а також статей та наукових повідомлень.

9. Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у можливості їх використання в діяльності:

- Міністерства охорони здоров'я України під час розроблення проєктів нормативно-правових актів та програмних документів, які регулюють питання підготовки, безперервного професійного розвитку та атестації працівників сфери охорони здоров'я (*акт про впровадження результатів наукових досліджень від 23 березня 2026 року № 23/03*);

- Київської обласної ради під час підготовки й опрацювання матеріалів, що стосуються кадрового забезпечення закладів охорони здоров'я області, організації безперервного професійного розвитку медичних працівників, а також формування підходів до оцінювання рівня їх професійної компетентності (*довідка про впровадження від 16 березня 2026 року, № 675/06/32-2*);

- Національного медичного університету імені О. О. Богомольця під час підготовки й опрацювання матеріалів, що

стосуються кадрового забезпечення закладів охорони здоров'я області, організації безперервного професійного розвитку медичних працівників, а також формування підходів до оцінювання рівня їх професійної компетентності (*акт про впровадження від 18 березня 2026 року № 36/1*);

– Державного університету «Київський авіаційний інститут» під час підготовки здобувачів вищої освіти за медичними спеціальностями, а також у процесі удосконалення навчально-методичних матеріалів з питань правового регулювання професійної діяльності медичних працівників (*акт про впровадження від 05.05.2026 року*).

10. Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею, що відображає результати проведеного дослідження. Сформульовані теоретичні положення, висновки та пропозиції були одержані дисертанткою унаслідок аналізу та безпосереднього використання в роботі науково-інформаційних, нормативно-правових джерел і матеріалів щодо визначення адміністративно-правових засад регулювання підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників. Усі висновки та практичні рекомендації, винесені на захист, розроблені дисертанткою особисто. Використані в дисертації ідеї, положення чи гіпотези інших авторів мають відповідні посилання і використані лише для підкріплення ідей здобувача.

11. Апробація результатів дослідження. Найважливіші ідеї, висновки, рекомендації, отримані в дисертації, апробовано на 7 міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема: «Світ наукових досліджень» (м. Тернопіль, Україна – м. Переворськ, Польща, 2023); «Свобода, безпека та незалежність: правовий вимір: проблеми та перспективи» (м. Київ, 2023); «Правова парадигма відновлення України: проблеми та перспективи» (м. Київ, 2024); VII Міжнародному молодіжному науковому юридичному форумі до Дня науки (м. Київ, 2024); «Правова система України: Європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану» (м. Київ, 2025); XVI Міжнародній науково-практичній конференції (м. Київ, 2026).

12. Публікації. Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладено у 9 наукових працях, зокрема: 3 статті – у наукових фахових виданнях України і 6 тез – у матеріалах конференцій,

Список опублікованих праць за темою дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Олейнікова Т. В. Вплив запровадження лікарського самоврядування на безперервний розвиток медичних працівників. *Повітряне і космічне право*. 2024. № 3 (72). С. 100–106. DOI: 10.18372/2307-9061.72.19066.

2. Олейнікова Т. В. Атестація медичних працівників та правове регулювання процесу підвищення кваліфікації. *Суспільство та національні*

інтереси. 2024. № 7 (7). С. 735–746. DOI: 10.52058/3041-1572-2024-7(7)-735-746.

3. Олєйнікова Т.В. Нормативно-правове регулювання публічного адміністрування медичної сфери в Україні. *Національні інтереси України*. 2025. № 6 (11). С. 418–432. DOI: 10.52058/3041-1793-2025-6(11).

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

4. Олєйнікова Т.В. Нормативно-правове регулювання процесу підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників. *Світ наукових досліджень: матеріали Міжнар. мультидисц. наук. інтернет-конф.*, 16-17 лют. 2023 р. Тернопіль: ГО «Наукова спільнота», 2023. С. 188–191.

5. Олєйнікова Т.В. Актуальність правового регулювання у сфері надання медичної допомоги. *Свобода, безпека та незалежність: правовий вимір: проблеми та перспективи: матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф.* 4 лют. 2023 р. Київ: НАУ, 2023. С. 498–501.

6. Олєйнікова Т.В. Соціально-економічне значення підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників. *Правова парадигма відновлення України: проблеми та перспективи: матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф.* 23 лют. 2024 р. Київ: НАУ, 2024. С. 247–249.

7. Олєйнікова Т.В. Виклики та перспективи запровадження лікарського самоврядування в Україні: матеріали VII Міжнар. молод. наук. юрид. Форуму, 16–17 трав. 2024 р. Київ: НАУ, 2024. С. 165–167.

8. Олєйнікова Т.В. Впровадження лікарського самоврядування та його вплив на безперервний розвиток медичних працівників. *Правова система України: Європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану: матеріали XV Міжнар. наук.-практ. конф.*, 21 лют. 2025 р. Київ: КАІ, 2025. С. 238–240.

9. Олєйнікова Т.В., Європейський досвід підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників та можливості його імплементації в Україні: *Правова парадигма відновлення України: проблеми та перспективи: матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф.*, 13 лют. 2026 р. Київ: КАІ, 2026. С.309-313.

13. Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, 3 розділів основної частини, висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг дисертації становить 244 сторінки, із них – 191 основного тексту. Робота містить 3 додатки. Список використаних джерел налічує 316 найменувань.

14. Характеристика особистості здобувача. В період підготовки дисертаційної роботи Олєйнікова Тамара Володимирівна проявила себе як творча дослідниця, здатна самостійно на високому науково-методичному рівні вирішувати наукові та практичні завдання. Повною мірою володіє сучасними методами аналізу, має належний рівень теоретичної та практичної підготовки.

15. Оцінка мови та стилю дисертації. Текст дисертації викладено фаховою

українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури. Текст дисертації викладено логічно та послідовно. Матеріали дослідження викладені з дотриманням вимог наукового стилю. Матеріали дослідження оформлені у відповідності до вимог Міністерства освіти і науки України.

16. Відповідність принципам академічної доброчесності. Дисертація не містить необґрунтованих запозичень та плагіату. У роботі дотримано правила посилання на джерела інформації у випадку використання підходів, положень, тверджень, відомостей. Надано достовірну інформацію про результати досліджень, джерела використаної інформації.

17. Рецензент рекомендує: відповідно до пп. 15, 16 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, *пропонується такий склад разової спеціалізованої ради:*

Голова спеціалізованої вченої ради:

Вишиновецька Світлана Василівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права і процесу КАІ;

Рецензент:

Кметик Христина Володимирівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права і процесу КАІ;

Офіційні опоненти:

Берлач Анатолій Іванович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри службового та медичного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Титикало Роман Сергійович, доктор юридичних наук, доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я Національного медичного університету імені О.О. Богомольця;

Шевчук Оксана Романівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного права та судочинства Західноукраїнського національного університету.

Усі члени разової спеціалізованої вченої ради не мають реального чи потенційного конфлікту інтересів щодо здобувачки Олейнікової Тамари Володимирівни (зокрема, її близькою особою) та/або її наукового керівника.

У результаті попередньої експертизи дисертації Олейнікової Тамари Володимирівни і повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Олейнікової Тамари Володимирівни на тему

«Адміністративно-правове регулювання підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників».

2. Вважати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Олейнікової Тамари Володимирівни відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

3. Рекомендувати дисертаційну роботу на тему: «Адміністративно-правове регулювання підвищення кваліфікації та атестації медичних працівників», подану Олейніковою Тамарою Володимирівною на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

4. Рекомендувати Вченій раді КАІ клопотати про призначення:

Головою спеціалізованої вченої ради:

Вишинецьку Світлану Василівну, доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри цивільного права і процесу КАІ;

Рецензентом:

Кметик Христину Володимирівну, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри цивільного права і процесу КАІ;

Офіційними опонентами:

Берлача Анатолія Івановича, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри службового та медичного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Титикало Романа Сергійовича, доктора юридичних наук, доцента кафедри менеджменту охорони здоров'я Національного медичного університету імені О.О. Богомольця;

Шевчук Оксану Романівну, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри адміністративного права та судочинства Західноукраїнського національного університету.

Результати голосування щодо рекомендації до захисту дисертації Олейнікової Тамари Володимирівни:

“за” – 14,

“проти” – немає,

“утримались” – немає.

доцента кафедри цивільного права і процесу КАІ;

Офіційними опонентами:

Берлача Анатолія Івановича, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри службового та медичного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Титикало Романа Сергійовича, доктора юридичних наук, доцента кафедри менеджменту охорони здоров'я Національного медичного університету імені О.О. Богомольця;

Шевчук Оксану Романівну, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри адміністративного права та судочинства Західноукраїнського національного університету.

Результати голосування щодо рекомендації до захисту дисертації Олейнікової Тамари Володимирівни:

“за” – 14,

“проти” – немає,

“утримались” – немає.

Головуючий на засіданні:

завідувач кафедри теорії держави і права, конституційного та адміністративного права КАІ, к.ю.н., доцент

Олена МАКЕЄВА

Секретар засідання:

професор кафедри теорії і держави і права, конституційного та адміністративного права КАІ, к.і.н., доцент

Світлана ГОЛОВКО

ПОГОДЖЕНО:

проректор з наукових досліджень та трансферу технологій КАІ, д.т.н., професор

Сергій ГНАТЮК